با ایران توشه
یک قدم جلوتر
باش!

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ایران توشه، مرجع دانلود فایل های کمک آموزشی دانش آموزان و کنکوری ها

همه چیز
برای موفقیت
تو!

- دانلود رایگان آزمون های آزمایشی قلمچی، خیلی سبز، گاج و ...
- دانلود رایگان گام به گام تمامی دروس
- دانلود رایگان نمونه سوالات امتحانی (نوبت اول و دوم) و امتحانات نهایی
- دانلود رایگان جزوه های کمک آموزشی و شب امتحانی

کافیست هر فایلی که نیاز دارید را در گوگل به این صورت جستجو کنید:

فایل مورد نیاز + ایران توشه

مثال:

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

irantooshe.ir

t.me/irantooshe

گام به گام مطالعات اجتماعی نهم
فصل دوم

عنوان فصل: سنگ‌کره، آب‌کره و هواکره

در این فایل پاسخ فعالیت‌ها، کارهای کلاسی، تمرین‌ها و پرسش‌های فصل سنگ‌کره، آب‌کره و هواکره آمده است.

مباحث فصل: چهرهٔ زمین؛ آب فراوان، هوای پاک

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

تهیه‌شده در ایران‌توشه، توشه‌ای برای موفقیت

irantooshe.ir

فهرست پرسش‌ها

۱ صفحه ۳۴ · پرسش آغاز فصل — پرسش‌های آغازین فصل ۲ ... ۴

۲ صفحه ۳۹ · فعالیت — زیست‌کره و سه محیط زمین ۴

۳ صفحه ۳۸ · فعالیت — وسعت آب‌ها در دو نیمکره ۵

۴ صفحه ۴۳ · فعالیت — نام‌گذاری قاره‌ها ۵

۵ صفحه ۴۵ · فعالیت — بهره‌برداری انسان از ناهمواری‌ها ... ۵

۶ صفحه ۵۱ · فعالیت — تأثیر انسان بر ناهمواری‌ها ۶

۷ صفحه ۵۴ · فعالیت — جریان‌های دریایی و اعماق اقیانوس ... ۶

۸ صفحه ۵۸ · فعالیت — نسبت خشکی و آب؛ حفاظت از اقیانوس‌ها ... ۷

۹ صفحه ۶۳ · پرسش درون‌متن — تنوع آب‌وهوا ۷

۱۰ صفحه ۷۱ · فعالیت — دما و عرض جغرافیایی ۷

۱۱ صفحه ۷۳ · فعالیت — لایهٔ ازون ۸

۱۲ صفحه ۷۶ · فعالیت — فشار هوا و آلودگی هوا ۸

۱۳ صفحه ۷۶ · به کار ببندیم — حفاظت از اقیانوس‌ها و خلیج فارس ... ۹

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

۱ صفحه ۳۴ پرسش آغاز فصل

۱) سه محیطی که در سیارهٔ زمین شرایط زندگی را برای انسان و سایر موجودات زنده فراهم می‌آورند کدام‌اند؟
۲) سنگ‌کره چه ویژگی‌هایی دارد و چه عواملی موجب پیدایش ناهمواری‌ها بر روی آن می‌شود؟
۳) آب‌کره چه خصوصیاتی دارد و نقش و اهمیت آن در زندگی انسان چیست؟
۴) هواکره چه ویژگی‌هایی دارد و عوامل مؤثر در آب‌وهوای مناطق مختلف زمین کدام‌اند؟

۱) سنگ‌کره (بخش جامد: سنگ و خاک)، آب‌کره (اقیانوس‌ها، دریاها، دریاچه‌ها، رودها، آب‌های زیرزمینی، یخچال‌ها و...) و هواکره (لایهٔ گازی اطراف زمین).

۲) سنگ‌کره پوستهٔ جامد زمین است که از سنگ و خاک ساخته شده و پستی و بلندی‌هایی (کوه، فلات، دشت، جلگه) دارد. ناهمواری‌ها بر اثر عوامل درونی (حرکت ورقه‌های سنگ‌کره، آتشفشان، زمین‌لرزه، چین‌خوردگی و گسل) و عوامل بیرونی (هوازدگی، فرسایش آبی، بادی و یخچالی و فعالیت انسان) پدید می‌آیند و تغییر می‌کنند.

۳) آب‌کره بیشتر سطح زمین را (حدود ۷۱ درصد) پوشانده است؛ آب‌ها حرکت (موج، جزر و مد، جریان) دارند. اقیانوس‌ها منبع غذا، راه حمل‌ونقل ارزان و تأمین‌کنندهٔ آب شیرین (از راه بارش) و تعدیل‌کنندهٔ هوا هستند.

۴) هواکره لایه‌ای از گازها (نیتروژن، اکسیژن و...) است که زمین را فراگرفته و از چند لایه تشکیل شده است. عوامل مؤثر بر آب‌وهوا: زاویهٔ تابش خورشید و عرض جغرافیایی، دوری و نزدیکی به دریا و اقیانوس، ارتفاع از سطح زمین و فشار هوا و جریان باد.

۲ صفحه ۳۹ فعالیت

۱) زیست‌کره برای حیات به هر یک از سه بخش سنگ‌کره، آب‌کره و هواکره چه نیازی دارد؟ توضیح دهید.
۲) آیات قرآن کریم را بخوانید و ارتباط آن‌ها را با این درس توضیح دهید.

۱) موجودات زنده از **سنگ‌کره** خاک و مواد معدنی برای رشد گیاهان، مسکن و مواد اولیه می‌گیرند؛ از **آب‌کره** آب آشامیدنی و آب لازم برای رشد گیاهان و زندگی آبزیان؛ و از **هواکره** اکسیژن برای تنفس، دی‌اکسیدکربن برای گیاهان، گرمای مناسب و محافظت در برابر پرتوهای زیان‌آور خورشید.

۲) آیهٔ ۲۲ سورهٔ بقره می‌فرماید خداوند زمین را بستر و آسمان را سقف شما قرار داد و از آسمان آبی فرو فرستاد تا با آن میوه‌ها برویاند و روزی شما باشد؛ و آیهٔ ۲۹ سورهٔ شوری از جنبندگان پراکنده در آسمان‌ها و زمین سخن می‌گوید. این آیات نشان می‌دهند سنگ‌کره (زمین)، هواکره (آسمان) و آب‌کره (باران) برای زندگی موجودات زنده، یعنی زیست‌کره، فراهم شده‌اند و نعمت‌های الهی هستند.

۳ صفحه ۳۸ فعالیت

با توجه به شکل مقابل بگویید دو نیمکرهٔ شمالی و جنوبی از نظر وسعت آب‌هایشان چه تفاوتی با هم دارند؟

آب‌ها در نیمکرهٔ جنوبی وسعت بیشتری دارند (حدود ۸۱ درصد آب)؛ در نیمکرهٔ شمالی خشکی‌ها بیشتر است و آب‌ها حدود ۶۱ درصد را در بر می‌گیرند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۴ صفحه ۴۳ فعالیت

سال گذشته با چند مجموعهٔ بزرگ خشکی‌ها، یعنی قاره‌های آسیا، اروپا، آفریقا، آمریکا، استرالیا و اقیانوسیه آشنا شدید. آن‌ها را روی نقشه نام‌گذاری کنید.

قاره‌ها را روی نقشهٔ ناهمواری‌ها نام‌گذاری کنید: آسیا، اروپا، آفریقا، آمریکای شمالی، آمریکای جنوبی، استرالیا و اقیانوسیه (و قطب جنوب). آسیا بزرگ‌ترین قاره، در شرق اروپا و شمال شرق آفریقا است؛ آمریکای شمالی و جنوبی در غرب اقیانوس اطلس‌اند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۵ صفحه ۴۵ فعالیت

جدولی با دو ستون رسم کنید: الف) کوهستان‌ها و دامنهٔ آن‌ها ب) جلگه‌ها و دشت‌ها. سپس به‌طور گروهی موارد استفاده و بهره‌برداری انسان از هر یک را در همان ستون فهرست کنید.

بهره‌برداری انسان

کوهستان‌ها و دامنهٔ آن‌ها	جلگه‌ها و دشت‌ها
معادن (فلزات، سنگ‌های ساختمانی)	کشاورزی و باغداری (خاک حاصل‌خیز و زمین صاف)
منبع آب (چشمه، برف و یخچال)	ساخت شهر، روستا، کارخانه و فرودگاه
دامداری و چرای دام، مرتع	راه‌سازی و حمل‌ونقل آسان (جاده و راه‌آهن)
جنگل و چوب، گردشگری و کوهنوردی، ورزش‌های زمستانی	دامداری و صنعت
تولید برق (سد)	گردشگری و تفریح

۶ صفحه ۵۱ فعالیت

۱) به تصاویر بالا دقت کنید و توضیح دهید که در هر یک تأثیر فعالیت انسان بر ناهمواری‌ها و محیط طبیعی چگونه است.

۲) گفت‌وگو کنید و دلیل و مثال بیاورید: به نظر شما امروزه انسان بیشتر زندگی خود را با ناهمواری‌های زمین انطباق می‌دهد یا برعکس ناهمواری‌ها را برای مقاصد خود تغییر می‌دهد یا هر دو؟ میزان دستکاری و دخالت انسان در محیط‌های طبیعی نسبت به گذشته بیشتر شده است یا کمتر؟ چرا؟

۱) نمونه‌ها: **سد و جاده**: دره‌ها و رودخانه‌ها تغییر می‌کنند و محیط زیست آبی و جنگلی آسیب می‌بیند؛ **کشت پلکانی**: انسان دامنه‌ها را برای کشاورزی تغییر می‌دهد و از فرسایش خاک جلوگیری می‌کند؛ **معدن**: ناهمواری‌ها را می‌شکافد و محیط را تخریب و آلوده می‌کند؛ **تونل و جاده**: برای حمل‌ونقل از میان کوه راه باز می‌کند؛ **خانه‌های روستایی کندوان**: انسان با سازگاری با طبیعت در دل سنگ‌های نرم خانه ساخته و کمترین تغییر را داده است؛ **دریاچهٔ ارومیه**: برداشت بی‌رویهٔ آب و سدسازی باعث خشک‌شدن بخشی از آن شده است.

۲) امروزه انسان هر دو کار را انجام می‌دهد، اما با پیشرفت فناوری بیشتر ناهمواری‌ها را برای نیازهای خود تغییر می‌دهد (سدسازی، معدن‌کاری، تونل‌سازی، شهرسازی). در گذشته چون ابزار محدود بود انسان بیشتر خود را با طبیعت سازگار می‌کرد؛ بنابراین دخالت او در محیط طبیعی نسبت به گذشته بسیار بیشتر شده است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۷ صفحه ۵۴ فعالیت

۱) با توجه به نقشهٔ صفحهٔ قبل بگویید نیوفاندلند و شرق ژاپن که از مناطق مهم ماهیگیری جهان هستند در محل تلاقی کدام جریان‌های دریایی قرار دارند؟

۲) چرا سفر به اعماق اقیانوس‌ها دشوارتر از صعود به قله‌هاست؟ چند دلیل ذکر کنید.

۳) کاربرگهٔ شمارهٔ ۳ را در کلاس انجام دهید.

۱) نیوفاندلند: محل برخورد جریان گرم **گلف‌استریم** و جریان سرد **لابرادور**. شرق ژاپن: محل برخورد جریان گرم **کوروشیو** و جریان سرد **اویاشیو**.

۲) فشار آب در اعماق بسیار زیاد است؛ محیط کاملاً تاریک است؛ دمای آب بسیار پایین است؛ برای سفر به اعماق باید از زیردریایی‌ها و تجهیزات ویژه و گران‌قیمت استفاده کرد، اما صعود به قله‌ها با تجهیزات ساده‌تر ممکن است.

۳) کاربرگهٔ ۳ روی نقشه و تصویر تکمیل می‌شود و پاسخ آن تصویری است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۸ صفحه ۵۸ فعالیت

۱) دربارهٔ نسبت خشکی‌ها و آب‌های کرهٔ زمین فکر کنید و بگویید اگر چنین نسبتی برعکس می‌شد چه اتفاق‌هایی می‌افتاد؟

۲) الف) خبر صفحهٔ قبل را بخوانید. این خبر از چه جنبه‌هایی مهم است؟

ب) برخی از کشورهای قدرتمند در برابر یک توافق بین‌المللی برای حفاظت و واپایش (کنترل) اقیانوس‌ها مقاومت می‌کنند و با این کار چندان موافق نیستند. به نظر شما چرا؟

۱) اگر خشکی‌ها ۷۱ درصد و آب‌ها ۲۹ درصد بودند، بخار آب و بارش کمتر می‌شد؛ بیابان‌ها و مناطق خشک گسترش می‌یافت؛ دمای زمین نوسان بیشتری پیدا می‌کرد؛ منابع غذایی دریایی و حمل‌ونقل دریایی کم می‌شد و آب شیرین کمیاب‌تر می‌شد.

۲) الف) خبر نشان می‌دهد اقیانوس‌ها متعلق به همهٔ مردم جهان‌اند و آلودگی و صید بی‌رویه آن‌ها را تهدید می‌کند؛ و کشورها پس از سال‌ها گفت‌وگو به یک معاهدهٔ جهانی برای حفاظت از آن‌ها رسیده‌اند. این خبر از نظر محیط زیست، غذا، اقتصاد و همکاری بین‌المللی مهم است.

ب) چون این کشورها به‌دلیل صید گسترده، حمل‌ونقل و استخراج منابع و صنایع بزرگ و مواد زائد خود از اقیانوس‌ها سود زیادی می‌برند و معاهده، آزادی عمل و منافع اقتصادی و نظامی آن‌ها را محدود می‌کند و هزینه‌هایی بر آن‌ها تحمیل می‌کند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۹ صفحه ۶۳ پرسش درون‌متن

چه عواملی موجب چنین تفاوت‌هایی (در آب‌وهوای مناطق مختلف) می‌شود؟

عرض جغرافیایی و زاویهٔ تابش خورشید، دوری و نزدیکی به دریا و اقیانوس (و جریان‌های دریایی)، ارتفاع از سطح زمین، و فشار هوا و جریان باد.

۱۰ صفحه ۷۱ فعالیت

به نقشهٔ صفحهٔ قبل توجه کنید. در دی‌ماه رم سردتر است یا استکهلم؟ چرا؟

سه شهر برگن، استکهلم و سن‌پترزبورگ در یک عرض جغرافیایی قرار دارند اما میانگین دمای این شهرها در دی‌ماه متفاوت است. چرا؟

دو شهر آمین (در کشور فرانسه) و کی‌یف بر روی یک عرض جغرافیایی قرار دارند اما میانگین دمای این دو شهر در دی‌ماه متفاوت است. چرا؟

۱) استکهلم سردتر است؛ زیرا در عرض جغرافیایی بالاتر است و زاویهٔ تابش خورشید در آن مایل‌تر است.

۲) برگن (نروژ) در کنار اقیانوس اطلس است و جریان گرم اقیانوسی از کنارش می‌گذرد و دمای زمستانش معتدل‌تر است؛ استکهلم کمی دورتر و سن‌پترزبورگ در داخل خشکی است و سردتر است. هرچه از دریا دور شویم زمستان سردتر می‌شود.

۳) آمین نزدیک اقیانوس اطلس و تحت تأثیر جریان گرم است و زمستان ملایم‌تری دارد، اما کی‌یف در داخل خشکی و دور از دریا است و در دی‌ماه بسیار سردتر است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۱ صفحه ۷۳ فعالیت

به تصویر صفحهٔ ۷۱ توجه کنید. لایهٔ ازون در کدام بخش هواکره قرار دارد؟ آیا می‌توانید در یک جمله بگویید فایدهٔ لایهٔ ازون چیست؟ در این باره پژوهش کنید.

لایهٔ ازون در **استراتوسفر** (لایهٔ دوم هواکره، بالاتر از تروپوسفر) قرار دارد. فایدهٔ آن: جذب پرتوهای فرابنفش زیان‌آور خورشید و محافظت از موجودات زنده در برابر آن‌ها (مانند سرطان پوست).

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۲ صفحه ۷۶ فعالیت

۱) الف) چرا کوهنوردان در ارتفاعات بسیار بلند ممکن است با مشکلات تنفسی روبه‌رو شوند؟
ب) چرا در هواپیما قبل از شروع پرواز نحوهٔ استفاده از ماسک اکسیژن به مسافران آموزش داده می‌شود؟
۲) با مشاهدهٔ دقیق محیط زندگی خود بگویید چه کارها و فعالیت‌هایی موجب آلودگی هوا می‌شود؟ فکر می‌کنید برای کاهش آلودگی هوا، مخصوصاً در حمل‌ونقل، چه کارهایی می‌توان انجام داد؟

۱) الف) هرچه بالاتر برویم هوا رقیق‌تر و فشار هوا و مقدار اکسیژن کمتر می‌شود؛ بنابراین بدن اکسیژن کافی دریافت نمی‌کند و تنفس دشوار می‌شود.

ب) چون هواپیما در ارتفاع زیاد پرواز می‌کند و اگر فشار و اکسیژن داخل کابین به‌دلیل حادثه کم شود، مسافران باید فوراً و درست از ماسک استفاده کنند؛ آموزش پیش از پرواز ایمنی را بالا می‌برد.

۲) عوامل آلودگی: دود خودروها، کارخانه‌ها و نیروگاه‌ها، سوزاندن سوخت‌های فسیلی، سوزاندن زباله و گردوغبار. راهکارهای حمل‌ونقل: استفاده از وسایل حمل‌ونقل عمومی (مترو و اتوبوس)، دوچرخه و پیاده‌روی، هم‌سفری، خودروهای برقی و هیبریدی، معاینهٔ فنی خودروها و بهبود کیفیت سوخت، کاهش تردد خودروهای شخصی.

۱۳ صفحه ۷۶ به کار ببندیم

۱) یکی از فعالیت‌های زیر را به دلخواه انجام دهید:

الف) به‌طور گروهی برای حفاظت از اقیانوس‌ها و دریاها پیش‌نویس قوانین تهیه کنید و راهکارهایی را نیز به کشورها توصیه کنید.

ب) به‌طور گروهی پوستری با موضوع حفاظت از آب‌های خلیج فارس برای گردهمایی فرضی سران کشورهای منطقه طراحی کنید و پیامی نیز روی آن بنویسید.

۲) روی برخی افشانه‌ها (اسپری‌ها) نوشتهٔ «ازون را دوست بداریم» یا علامت آن مشاهده می‌شود. پژوهش کنید که منظور از این نوشته یا علامت چیست و این کالاها چه خصوصیتی دارند.

الف) نمونهٔ پیش‌نویس:

1. ریختن زباله، پلاستیک، مواد شیمیایی و پسماند اتمی در دریا ممنوع است.
2. صید ماهی با حجم و زمان مشخص انجام شود تا ماهی‌ها فرصت تولید مثل داشته باشند.
3. مناطقی از دریاها و اقیانوس‌ها به‌عنوان مناطق حفاظت‌شده تعیین شود.
4. کشتی‌ها نفت و فاضلاب را در دریا تخلیه نکنند و متخلفان جریمه شوند.
5. کشورها در پایش و پاکسازی دریاها با هم همکاری کنند.

ب) نمونهٔ پیام پوستر: «خلیج فارس، میراث مشترک ما؛ آن را پاک نگه داریم.» تصویر: نقشهٔ خلیج فارس، ماهی و مرجان، پرچم کشورهای منطقه و یک نفتکش که از دریا فاصله می‌گیرد. این فعالیت عملی است و پوستر باید در کلاس طراحی شود.

۲) این نوشته و علامت یعنی کالا گازهای مضر برای لایهٔ ازون (مانند گاز CFC یا کلروفلوئوروکربن) ندارد و برای لایهٔ ازون و محیط زیست زیان‌آور نیست. چنین کالاهایی «دوستدار ازون» هستند و استفاده از آن‌ها به حفظ لایهٔ ازون کمک می‌کند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir